

LAA TARPININKAVIMO – SUTAIKINIMO PROCEDŪROS REGLAMENTAS

(taikytinas VŠĮ “Vilniaus tarptautinio ir nacionalinio komercinio arbitražo” organizuojamoms tarpininkavimo – sutaikinimo procedūroms komerciniams ir kitokiems verslo ginčams sureguliuoti)

1. Reglamento paskirtis

1. Tarpininkavimas – sutaikinimas yra neteisminis komercinių ir kitokių civilinių ginčų (nesutarimų) sureguliuavimo (sprendimo) būdas, taikytinas atvejams, kai ginčo šalys yra suinteresuotos taikingai pašalinti kilusį tarp jų nesutarimą, padedant (tarpininkaujant) vienam ar keliems tretiesiems asmenims - tarpininkams (mediatoriams).
2. Ginčo šalys, pageidaujanti sureguliuoti bet kokią nesutarimą (nesvarbu, kilęs jis tarp fizinių ir (ar) juridinių asmenų, vietinių ir (ar) užsienio teisės subjektų, iš sutartinių (kontraktų, sutarčių) ar nesutartinių (deliktinių) civilinių – teisinių santykių, nurodytas ar nenurodytas sutartyje (kontrakte) jo sprendimo būdas ir kitko) **be teismo ir arbitražo** gali kreiptis į Vilniaus tarptautinį ir nacionalinį komercinį arbitražą (toliau – Vilniaus arbitražas) dėl tarpininkavimo – sutaikinimo procedūros organizavimo, vadovaujantis šio Tarpininkavimo – sutaikinimo procedūros reglamento taisyklėmis.
3. Šio Reglamento paskirtis - padėti taikingai sureguliuoti (išspręsti) nesutarimus:
 1. kai ieškovas (kreditorius), turintis neabejotinai vykdytiną kreditorinio reikalavimo teisę, prieš kreipiantis į teismą ar arbitražą dėl jos įgyvendinimo, laiko tikslinga pabandyti išspręsti nesutarimą netiesioginio (ikiteisminio, ikiarbitražinio, zondojuomojo) ieškinio būdu (t.y. nekeliant civilinės ar arbitražinės bylos);
 2. kai atsakovas (skolininkas), sužinojęs apie jam keliamą ar iškeltą teisme ar arbitraže bylą, išreiškia pageidavimą pašalinti nesutarimą be teisminės ar arbitražinės procedūros,
 3. kai abi ginčo šalys suinteresuotos greičiau ir sklandžiau pašalinti nesutarimą draugiško susitarimo (*l'amiable composition*) būdu, vadovaujantis teisingumo (*equity*), lygybės ir geranoriškumo (*ex aequo et bono*) principais;
 4. kai kontrakte (sutartyje) neaptartas kylančių iš jo ginčų sprendimo teisinis mechanizmas;
 5. kai kontrakte (sutartyje) netinkamai suformuluota arbitražinė išlyga (neįvardinta ar netiksliai nurodyta arbitražo institucija, kuriai deleguojama ginčo išsprendimo teisė ir pan.);
 6. kai yra galimybė ar poreikis pašalinti tam tikras kliūtis vykdant neteismines bankroto procedūras;
 7. kai yra galimybė sureguliuoti šalių turinius santykius be varžytinių procedūros ar iki jos baigtinio įvykdymo;
 8. kai šalys susitaria pašalinti nesutarimą, kylusi iš vartojimo (įskaitant intelektinės nuosavybės panaudojimo ar kt.) sutarties (kontrakto), nesikreipiant į atitinkamą valstybinę vartotojų teisių apsaugos instituciją ;
 9. visais kitais atvejais, kai ginčų (nesutarimų) šalys suinteresuotos išvengti labai formalizuotų, sudėtingų, dažnai ilgai užtrunkančių ir brangiai kainuojančių teisminių ir arbitražinių procedūrų.
4. Esant ginčo šalių pageidavimui Vilniaus arbitražo Sekretoriatas organizuoja taip pat sutaikinimo procedūras pagal UNCITRAL Sutaikinimo procedūros reglamentą ar kitas (įskaitant pačių ginčo šalių sukurtas) taisykles su galimais šalių bendru sutarimu atliktais jose pakeitimais ar papildymais.

2. Procedūros organizavimo pagrindai

1. Šalis, pageidaujanti taikingai sureguliuoti ginčą pagal šio ar kito reglamento taisykles, įteikia Vilniaus arbitražo Sekretoriatui laisvos formos pareiškimą dėl tarpininkavimo (2 egz.), kuriame turi būti prašoma organizuoti tarpininkavimo – sutaikinimo procedūrą. Pareiškime turi būti nurodyta ginčo esmė ir išreikštas pageidavimas sureguliuoti jį vadovaujantis šio ar pareiškime nurodyto kito reglamento taisyklėmis. Prie pareiškimo gali būti pridėta kontrakto (sutarties), dėl kurio nuostatų įgyvendinimo (taikymo) ar aiškinimo kilo ginčas kopija ir kitų su ginču susijusių dokumentų kopijos.
2. Tarpininkavimo – sutaikinimo procedūra organizuojama nedelsiant po to, kai ją inicijuojanti šalis įmoka į Vilniaus arbitražo atsiskaitomąją sąskaitą banke šio Reglamento 18 punkto pirmajame arba antrajame papunkčiuose nustatyto dydžio pareiškimo dėl tarpininkavimo registravimo mokestį.
3. Vilniaus arbitražo Sekretoriatas, gavęs patvirtinimą, kad pareiškimo dėl tarpininkavimo registravimo mokestis sumokėtas, vieną to pareiškimo ir prie jo pridėtamų dokumentų komplektą nedelsiant išsiunčia kitai ginčo šaliai.
4. Sulaukęs teigiamą kitos šalies atsakymą, Vilniaus arbitražo Sekretoriatas pasiūlo ginčo šalims bendru sutarimu paskirti tarpininką (ar tarpininkus).
5. Tarpininkavimo – sutaikinimo procedūra gali būti organizuojama tik suinteresuotos ginčo šalies (arba abiejų šalių) prašymui ir esant kitos šalies sutikimui. Jeigu gaunamas iš kitos šalies neigiamas atsakymas arba per

30 dienų nesulaukiama iš jos jokio atsakymo – laikoma, kad siūlymas išspręsti ginčą tarpininkavimo – sutaikinimo būdu atmestas (taigi ir jo taikymas tam ginčui sureguliuoti neįmanomas), apie ką nedelsiant informuojama procedūrą inicijavusi šalis.

6. Tarpininkavimo – sutaikinimo procedūros atmetimo faktas, šią procedūrą inicijavusios šalies prašymu, patvirtinamas Vilniaus arbitražo pažyma, kuri gali būti pateikiama kaip įrodymas teisminiame arba arbitražiniame bylos nagrinėjime.

3. Tarpininkų skaičius ir jų pasirinkimas

1. Esant teigiamam abiejų ginčo šalių apsisprendimui dėl tarpininkavimo – sutaikinimo procedūros taikymo, jos taip pat turi susitarti ir dėl vieno, dviejų ar trijų tarpininkų skyrimo. Kai paskiriami du ar trys tarpininkai, jie turi veikti vieningai, kaip bendra komanda, kolegialiai padedanti ginčo šalims jų siekyje pašalinti nesutarimą ir parengti sutaikinimo susitarimą.
2. Tarpininku (mediatoriumi) turėtų būti pasirenkamas asmuo, tenkinantis tam tikrus asmeninius ir dalykinius (kvalifikacinius) reikalavimus. Svarbiausiomis asmens, pasirenkamo tarpininkavimui savybėmis yra: neprikaištinga dorovinė reputacija ir dalykinė (profesinė) kompetencija, įskaitant jo gebėjimus sutelkti ginčo šalis konstruktyviam dialogui, sukurti deryboms reikiamą psichologinę atmosferą, aktyviai prisidėti prie priešpriešinių interesų suderinimo ir abi ginčo šalis tenkinančio sprendimo paieškos. Asmuo, pasirenkamas tarpininku (mediatoriumi), turėtų išmanyti derybų procesą ir mokėti jį valdyti.
3. Bet kokiam (ypač komerciniam) ginčui (nesutarimui) sureguliuoti tarpininku gali būti skiriamas asmuo, pasirinktas iš specialistų, įrašytų į LAA patvirtintą Rekomenduojamų tarpininkų (mediatorių) sąrašą (žr. www.arbitration.lt).
4. Neteisminė ginčų (komercinių ir kitokių nesutarimų) šalinimo praktika patvirtina, kad daugiau skaidrumo, teisingumo ir teisėtumo pasiekama tada, kai tarpininkų ar arbitrų kolegijų (sudaromų konkrečioms ginčams (nesutarimams) išspręsti) sudėtyje, suderinama teisinė, administracinė ar ir techninė-technologinė (ginčijamos verslo srities, gamybos procesų šakos ar kt.) kompetencija.
5. Nekomercinio ginčo (dėl vartotojų teisių pažeidimo ir kt.) atveju geriau, kai tarpininkavimui pasirenkamas asmuo (specialistas), vadovaujantis kriterijais, tinkančiais tam (konkrečiam) ginčui sureguliuoti.
6. Tarpininku neturėtų būti pasirenkamas, o juo paskirtas - neturėtų pradėti ar tęsti tarpininkavimo – sutaikinimo procedūrą asmuo, kurio tarpininkavimo veikla gali sukelti abejones dėl galimo jo nepriklausomumo ar interesų nesuderinamumo, nežinant apie tai ginčo šalims. Bet kuriuo atveju ginčo šalims turi būti žinomos aplinkybės siejančios tarpininką su bet kuria iš ginčo šalių:
 1. asmeniniais ar verslo ryšiais;
 2. tiesioginiais ar netiesioginiais finansiniais interesais;
 3. tarpininko ar jo firmos teikiamomis ar anksčiau teiktomis tarpininkavimo ar kitokiomis paslaugomis;
 4. kitokiais artimais ryšiais, galinčiais būti kliūtimi tinkamai atlikti tarpininko pareigas.

4. Tarpininko skyrimas

1. Skiriant tarpininką turi būti laikomasi šios tvarkos:
 1. kai susitariama dėl vieno tarpininko dalyvavimo procedūroje, jo kandidatūrą pasirenka ir patvirtina abi ginčo šalys bendru sutarimu;
 2. kai susitariama dėl dviejų tarpininkų dalyvavimo procedūroje, kiekviena ginčo šalis atskirai pasirenka ir paskiria po vieną tarpininką;
 3. kai susitariama dėl trijų tarpininkų dalyvavimo procedūroje, kiekviena ginčo šalis atskirai paskiria po vieną tarpininką ir abiejų jų ar jų paskirtų tarpininkų bendru sutarimu paskiriamas trečiasis tarpininkas;
 4. paskirto tarpininko (tarpininkų) vardas ir pavardė pranešama Vilniaus arbitražo Sekretoriatui.
2. Ginčo šalys visada gali prašyti Vilniaus arbitražo pirmininką, kad jis:
 1. rekomenduotų specialistą, kompetentingą tarpininkavimui konkrečiam ginčui sureguliuoti, arba
 2. pats paskirtų vieną ar visus tarpininkus.
3. Rekomenduodamas ar skirdamas tarpininką, Vilniaus arbitražo pirmininkas turi atsižvelgti į nešališko ir kompetentingo specialisto parinkimą, o skirdamas tarpininką komerciniam ar kitokiam tarptautiniam civiliniam ginčui sureguliuoti – atsižvelgti į tikslingumą juo skirti kitos valstybės, nei yra ginčo šalys, pilietį.

5. Šalių prievolė nesikreipti į teismą ar arbitražą

Šalys, kurių ginčas sprendžiamas vadovaujantis šiuo Tarpininkavimo – sutaikymo procedūros reglamentu, negali dėl jo išsprendimo kreiptis į teismą ar arbitražą tol, kol jis yra sprendžiamas pagal šį Reglamentą.

6. Pagrindinės tarpininko teisės ir pareigos

1. Pagrindinė tarpininko (mediatoriaus) pareiga tarpininkavimo – sutaikinimo procedūroje - suderinti ginčo šalių priešpriešinius interesus. To siekiant, tarpininkas privalo teikti ginčo šalims reikiamus nešališkus patarimus, pasistengti sudaryti tinkamą susitarimui pasiekti psichologinį klimatą. Tarpininkas visada turi siekti (ir atitinkamai organizuoti procesą), kad ginčo šalys pačios išspręstų visus ginčijamus klausimus ir pačios pasiektų jas tenkinantį susitarimą.

2. Tarpininkas privalo po paskirimo nedelsiant susisiekti su ginčo šalimis, susitarti dėl papildomų (esant reikalui) jų reikalavimus ir prieštaravimus patvirtinančių įrodymų pateikimo terminų, būsimo susitikimo laiko, vietos, honoraro už tarpininkavimo paslaugas dydžio, jo sumokėjimo sąlygų ir kitko.
3. Tarpininkavimo – sutaikinimo proceso eigoje tarpininkas privalo išnagrinėti visus ginčo šalių pateikiamus dokumentus ir kitokius įrodymus, įvertinti jų siūlymų ar keliamų reikalavimų pagrįstumą, prireikus prašyti, kad jos pateiktų papildomus įrodymus ar išsamiau raštu išdėstytų savo pozicijas ginčijamais klausimais, arba plačiau apibūdintų atskirus faktus, aplinkybes ar kitką.
4. Bet kada tarpininkavimo-sutaikinimo proceso metu tarpininkas gali patikrinti šalių pateiktus įrodymus, atlikti bet kokius jų tyrimus, imtis kitokių priemonių, reikalingų jo manymu tinkamai sureguliuoti ginčą.
5. Atlikdamas tarpininkavimo – sutaikinimo funkcijas, tarpininkas privalo veikti visiškai nešališkai ir nepriklausomai nuo bet kokios pašalinės įtakos. Kompromisinio sprendimo šalims sutaikyti paieškos eigoje tarpininkas turi vadovautis tik savo kompetencija (patirtimi), įsitikinimais, teisingumu ir kitomis dorovinėmis vertybėmis, Europos mediatorių elgesio kodekso ir LAA Arbitro etikos taisyklių nuostatomis.
6. Gerai, kai tarpininko teikiami siūlymai ar patarimai ginčui sureguliuoti pagrindžiami įstatymais, kitais teisės aktais, šalių sutartiniais įsipareigojimais, dalykinio bendradarbiavimo patirtimi, kitokiais teisingumą ir teisėtumą laiduojančiais svertais.
7. Esant reikalui, tarpininkavimo – sutaikinimo proceso metu tarpininkas turi pateikti ginčo šalims reikiamą informaciją apie norminius aktus, kuriais remiantis galimas taikingas ginčo sureguliuojimas, išaiškinti juose nustatytus reikalavimus.
8. Jeigu kuri nors ginčo šalis pateikia įstatymus, dorovės normas ar komercinę praktiką neatitinkančius reikalavimus, tarpininkas privalo žodžiu ar raštu išaiškinti jų nepagrįstumą ar netinkamumą, siekiant taikingai sureguliuoti ginčą.
9. Ginčo svarstymo posėdžius tarpininkas turėtų organizuoti taip, kad juose vyrautų atvirumo, nuoširdumo ir geranoriškumo dvasia.

7. Siūlymai ginčui sureguliuoti

1. Bet kurioje tarpininkavimo – sutaikinimo procedūros stadijoje tarpininkas gali žodžiu ar raštu pateikti šalims jo manymu galimus (tinkamus) ginčo sureguliuojimo siūlymus.
2. Bet koks tarpininko siūlymas dėl ginčo sureguliuojimo yra ginčo šalims tik rekomendacija. Tarpininko reikalavimas priimti vienokį ar kitokį jo siūlymą yra nesuderinamas su šios procedūros esme ir paskirtimi.
3. Savo iniciatyva ar tarpininko paragintos ginčo šalys turėtų teikti savus galimus ginčo sureguliuojimo siūlymus.
4. Reikšmingi, abiem ginčo šalims priimtini tarpininko ar jų pačių siūlymai (rekomendacijos), gali būti įtvirtinti sudaromame tarp jų sutaikinimo susitarime.

8. Atstovavimas ir pagalba

1. Savo interesus tarpininkavimo – sutaikinimo procedūroje ginčo šalys gali ginti pačios arba per nustatyta tvarka jų įgaliotus atstovus. Atstovauti arba teikti joms pagalbą gali bet koks jų pasirinktas asmuo.
2. Kiekviena šalis iš anksto turi pranešti tarpininkui ir kitai šaliai jos skiriamo atstovo ar pagalbą teikiančio asmens pavardę ir nurodyti jo skyrimo tikslą (atstovauti ar teikti pagalbą).

9. Trečiųjų asmenų paslaugos

Sudėtingesniems klausimams išspręsti ar procedūros eigai pagreitinėti, ginčo šakys arba tarpininkas, ginčo šalims pritarus, gali kreiptis į trečiuosius asmenis ar kompetentingas institucijas dėl reikiamos kvalifikuotos paslaugos.

10. Komunikavimo būdai

1. Tarpininkavimo – sutaikinimo proceso eigoje ryšiai tarp ginčo šalių ir tarpininko gali būti palaikomi tiesioginių jų susitikimų būdu, pasinaudojant telekomunikacijų priemonėmis arba susirašinėjant.
2. Tarpininkas gali bendrauti su ginčo šalimis kartu arba su kiekviena iš jų atskirai.
3. Susitikimo laikas ir vieta nustatoma bendru ginčo šalių ir tarpininko sutarimu.

11. Dokumentų ir kitų informacijos šaltinių perteikimas

1. Ginčo šalys pasikeičia tarpusavyje dokumentais ir kitais informacijos šaltiniais, kuriuos jos perduoda tarpininkui.
2. Kai viena kuri nors šalis įteikia tarpininkui savus su ginčo dalyku susijusius dokumentus ar rašytinius paaiškinimus, tarpininkas privalo pranešti apie jų turinį (prireikus – perduoti jų kopijas) kitai ginčo šaliai ir paprašyti, kad pastaroji išsakytų dėl jų savo nuomonę.
3. Tarpininkas neprivalo perduoti kitai ginčo šaliai tik tokius dokumentus arba kitokią informaciją, kuri jam buvo pateikta su konfidencialumo išsaugojimo sąlyga.

12. Tarpininkui teiktina parama

1. Ginčo šalys privalo visokeriopa padėti tarpininkui tinkamai atlikti tarpininkavimo – sutaikinimo funkcijas.
2. Šalys privalo rūpestingai vykdyti tarpininko nurodymus, laiku pateikti jam reikalingą informaciją ir įrodymus, kuriais jos grindžia savo reikalavimus ar atskirtimus, dalyvauti jo kviečiamuose susitikimuose.

13. Sutaikinimo susitarimas

1. Gerai, kai sutaikinimo susitarimą rengia pačios ginčo šalys po to, kai jos suderina ginčijamus klausimus. Visais atvejais, kai ginčo šalys prašo, tarpininkas privalo padėti joms parengti sutaikinimo susitarimą.
2. Susidarius palankioms ginčiui sureguliuoti sąlygoms, tarpininkas privalo pats parengti ir pateikti šalių svarstymui sutaikinimo susitarimo projektą. Vėliau, atsižvelgus į šalių pareikštą dėl jo pastabas ar pageidavimus, susitarimo tekstas (sąlygos) gali būti keičiamas ar koreguojamas.
3. Pasirašydamos sutaikinimo susitarimą, šalys tuo užbaigia ginčą ir tampa susietos prisiimtais pagal jį įsipareigojimais.
4. Esant šalių pageidavimui, sutaikinimo susitarimas patvirtinamas tarpininko (sutaikintojo) ir Vilniaus arbitražo pirmininko parašais bei pastarosios institucijos antspaudu. Taip įformintas sutaikinimo susitarimas, patvirtintas (vadovaujantis LR CPK 579-582 str.) teismo nutartimi, įgyja privalomąją teisinę galią. Pagal jo pagrindu išduotą teismo leidimą (vykdomąjį raštą), prievolė gali būti priverstinai įvykdyta įstatymų nustatyta tvarka (per antstolį), jeigu skolininkas per LR CPK 439 str. nustatytą 20 dienų terminą nepateikia teismui savo prieštaravimus ar atskirąjį skundą.
5. Bet kokie žodiniai šalių pažadai ar susitarimai, pasiekti tarpininkavimo – sutaikinimo proceso metu, taip pat bet kokie tarpininko ar šalių siūlymai dėl ginčo sureguliuavimo, neįforminti sutaikinimo susitarimu, gali būti įgyvendinami tik gera šalių valia.

14. Konfidencialumas

1. Tarpininkas, ginčo šalys ir kiti procese dalyvavę asmenys privalo išsaugoti ginčo šalių komercines paslaptis, kurios jiems tapo žinomos dėl jų dalyvavimo tarpininkavimo – sutaikinimo procedūroje.
2. Konfidencialumo reikalavimai taikytini taip pat sutaikinimo susitarimo turiniui. Komercinę paslaptį sudarančios susitarimo nuostatos gali būti atskleistos tik tuomet, kai tai būtina susitarimo pripažinimui ar įgyvendinimui.

15. Procedūros užbaigimas

1. Tarpininkavimo – sutaikinimo procedūra užsibaigia:
 1. kai ginčo šalys pasirašo sutaikinimo susitarimą;
 2. kai tarpininkas, pasitaręs su ginčo šalimis, paskelbia pareiškimą, kad tęsti sutaikinimo procesą netikslinga;
 3. kai ginčo šalys įteikia tarpininkui pareiškimą, kuriame konstatuojama, kad tarpininkavimo – sutaikinimo procedūra baigta;
 4. kai viena šalis praneša kitai šaliai ir tarpininkui, kad ji pasitraukia iš tarpininkavimo – sutaikinimo procedūros.
2. Šalies pasitraukimo iš tarpininkavimo-sutaikinimo procedūros priežastys gali būti nenurodomos.

16. Draudimas dalyvauti teisminėse ir arbitražinėse procedūrose

Jeigu teisme arba arbitraže nagrinėjamas ginčas, kuris anksčiau buvo tarpininkavimo – sutaikinimo procedūros dalyku, tarpininkas negali dalyvauti, o šalys negali jo kviešti arbitru, liudytoju, kurios nors iš jų atstovu ar advokatu.

17. Neleistinumas panaudoti įrodymams

Jeigu ginčas, buvęs tarpininkavimo – sutaikinimo procedūros dalyku, vėliau yra nagrinėjamas teisme arba arbitraže, šalys negali remtis ar panaudoti įrodymams:

1. kitos šalies nuomonę ar jos siūlymus, pateiktus tarpininkavimo – sutaikinimo procedūros metu ginčiui sureguliuoti;
2. kitos šalies pripažinimus, išsakytus tarpininkavimo – sutaikinimo procedūros metu;
3. tarpininko siūlymus dėl ginčo sureguliuavimo;
4. buvusį kitos šalies polinkį priimti tarpininko siūlymą dėl ginčo sureguliuavimo.

18. Tarpininkavimo mokesčiai

1. Vilniaus arbitražo Sekretoriatas organizuoja tarpininkavimo - sutaikinimo procedūrą komerciniam ginčiui sureguliuoti po to, kai pareiškimą dėl tarpininkavimo padavusi ginčo šalis įmoka į Vilniaus arbitražo atsiskaitomąją sąskaitą Nr. LT59 70440 60001002695, atidarytą SEB AB Vilniaus banko Vilniaus filiale, negražinamą 100 eurų pareiškimo registravimo mokestį vietinio komercinio ginčo atveju, arba 200 eurų mokestį tarptautiniam komerciniam ginčiui sureguliuoti.

2. Nekomercinių civilinių ginčų atvejais tarpininkavimo – sutaikinimo procedūra organizuojama po to, kai pareiškimą dėl tarpininkavimo padavusi ginčo šalis įmoka į aukščiau nurodytą Vilniaus arbitražo atsiskaitomąją sąskaitą banke 50 eurų pareiškimo registravimo mokestį vietinio ginčo atveju, arba 100 eurų mokestį tarptautiniam ginčui sureguliuoti.
3. Jeigu tarpininkavimo – sutaikinimo būdu derintas bet neišspręstas (nesureguliuotas) ginčas vėliau pateikiamas Vilniaus arbitražui išnagrinėti arbitražo tvarka, įmokėtas pareiškimo dėl tarpininkavimo registravimo mokestis įskaitomas į arbitražinio ieškinio registravimo mokestį.
4. Honoraro už tarpininkavimo – sutaikinimo paslaugas dydis (kurį nustatant gali būti vadovaujama ženkliai sumažintais (saikingais) įkainiais, taikomais Vilniaus arbitraže už arbitravimo paslaugas), jo sumokėjimo sąlygos ir tvarka nustatoma tarpininko ir ginčo šalių tarpusaviu susitarimu.